

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี

The Social Welfare Management of the Elderly in Nonthaburi Municipality

ณีนนท์ ชัยสถาพร¹, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล² และ วราพร ดำรงค์กุลสมบัติ³

Natenont Chaistapond¹, Chandej Charoenwiriyakul² and Waraporn Dumrongkulsombat³

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2,3}

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2,3}

E-mail: pojprc@yahoo.com¹, chandej.ch@ssru.ac.th²

Received: 2023-01-18; Revised: 2023-03-08; Accepted: 2023-03-13

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกลุ่มประชากร ตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่มีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทยในเขตเทศบาลนคร จำนวน 381 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพรรณนา การทดสอบสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ แตกต่างกันทุกด้าน

คำสำคัญ: ความต้องการ, สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the level of the social welfare needs of the elderly in Nonthaburi Municipality; and 2) compare the social welfare needs of the elderly in Nonthaburi Municipality by personal factors. This research employed a quantitative research method. Data were collected by questionnaires from 381 elderly people over 60 years of age and have Thai nationality in Nonthaburi Municipality. The statistics were analyzed by t-test and One-way analysis of variance. The research findings were as follows: 1. the social welfare needs of the elderly in the six areas of Nonthaburi Municipality were at a high level. When sorting on one side by descending average, it was found at the highest level of 3 aspects.

The high level of 3 factors was: In addressing poverty and disadvantaged problems with the highest mean, followed by Health, Residential side, Social security and Protection, Recreation, and Education has the lowest average, 2. the sample had all individual factors; there is a need for the social welfare of the elderly, different on every aspect.

Keywords: Needs, Social Welfare, The Elderly

บทนำ

ประเทศไทยถือได้ว่าเผชิญหน้ากับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ส่งผลให้รัฐบาลต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการดูแลและรักษาพยาบาลผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายเสื่อมโทรมลงตามวัย ประกอบกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพื่อการใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอต่อชีวิตประจำวัน รัฐบาลจึงออกนโยบายและกฎหมายด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 มีการใช้งบประมาณอยู่ที่ 278,925 ล้านบาท เพื่อเป็นการช่วยเหลือและพัฒนาผู้สูงอายุ โดยเฉพาะด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ที่แม้ว่าจะมีเบี้ยยังชีพเป็นจุดเด่นของการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม แต่การใช้ช่วงอายุเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียวกลับกลายเป็นจุดอ่อนของนโยบาย เนื่องจากต้องสูญเสียงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่จำเป็นและมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านอื่นมากกว่า เช่น ระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น (ศุภวจิ ภาษิตานนท์, 2560)

การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการออกมารองรับอย่างทันทั่วทั้งที่พร้อมที่จะก้าวทันต่อสถานการณ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุมักถูกมองว่าเป็นทรัพยากรที่เสื่อมสภาพแล้ว ต้องได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้สูงอายุ คือ แหล่งสะสมความรู้และประสบการณ์ของคนรุ่นหลัง ที่ยังมีศักยภาพสามารถช่วยเหลือพัฒนาสังคมและประเทศชาติอีกกลุ่มหนึ่ง ผู้สูงอายุควรได้รับการฟื้นฟูด้วยเหตุผลอย่างน้อย 3 ประการ คือ ในฐานะกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนสูงขึ้น ในฐานะที่เป็นคลังปัญญาของกลุ่มชน และในฐานะเรื่องวัฒนธรรมไทย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กลุ่มนี้ของประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดี จะนำมาซึ่งความสุขทั้งกายและใจ และจะเกิดขึ้นเมื่อคนนั้นได้รับการตอบสนองความต้องการของตน (เกษม แก่นบุญ, 2552)

เทศบาลนครนนทบุรี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการสร้างหลักประกันรายได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เมืองผู้สูงอายุ จึงเป็นประเด็นท้าทายในศตวรรษที่ 21 เห็นได้จากโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่สร้างขึ้นมาสอดรับกับนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อพัฒนาการบริการผู้สูงอายุในชุมชนเขตเทศบาลนครนนทบุรี พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรี อาจกล่าวได้ว่า เทศบาลนครนนทบุรีเป็นต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุแห่งหนึ่งของประเทศไทย (เทศบาลนครนนทบุรี, 2562) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ

ศึกษา ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี เพื่อจะนำองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การทบทวนวรรณกรรม

ความต้องการของผู้สูงอายุ (Need of the Elderly)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) (สุรกุล เจนอบรม, 2541) ได้ให้คำจำกัดความของผู้สูงอายุว่าเป็นบุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และมีการแบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มี ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ

2. ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

3. ระดับสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-aged Society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) (นันทกานต์ แสงพิทักษ์, 2555) ได้กำหนดว่าผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยแบ่งผู้สูงอายุเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้สูงอายุตอนต้น (Elderly) มีอายุระหว่าง 60 - 74 ปี
2. คนชรา (Old) มีอายุระหว่าง 75 - 90 ปี
3. คนชรามาก (Very Old) มีอายุเกินกว่า 90 ปีขึ้นไป

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ของประเทศไทย (ศุภวดี ภาษิตานนท์, 2560) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้สูงอายุ ในมาตรา 3 ว่าเป็นบุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย โดยใช้เกณฑ์อายุและสุขภาพในการกำหนดกลุ่มผู้สูงอายุในสังคมไทย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 - 69 ปี) เป็นช่วงที่ยังมีพลังช่วยเหลือตนเองได้
2. ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 - 79 ปี) เริ่มขึ้นสู่วัยเสื่อม กล่าวคือ เริ่มมีอาการเจ็บป่วย ร่างกายเริ่มอ่อนแอ และมีโรคประจำตัวหรือโรคเรื้อรัง

3. ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) กล่าวคือ เข้าสู่วัยเสื่อม เจ็บป่วยบ่อยขึ้น อวัยวะ เสื่อมสภาพ และอาจมีภาวะทุพพลภาพ

กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้จำแนกผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อการดูแลผู้สูงอายุในด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สภาพแวดล้อม และบริการสาธารณะ มีดังนี้

1. กลุ่มติดสังคม หมายถึง เป็นผู้มีสุขภาพดี และสามารถอยู่ตามลำพังได้
2. กลุ่มติดบ้าน หมายถึง เป็นผู้ที่ต้องการผู้ช่วยเหลือ ดูแลในชีวิตประจำวัน
3. กลุ่มติดเตียง หมายถึง เป็นผู้ที่ต้องการการดูแลระยะยาว ด้านการรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคม

ผู้สูงอายุจะมีลักษณะเฉพาะตัว มีความเป็นปัจเจกของตน และจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์หรือเฉพาะของผู้สูงอายุ ซึ่งจะพบในผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันไป ส่งผลให้ความต้องการของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกัน และหากไม่ได้รับการตอบสนอง ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างแน่นอน โดยมีนักวิชาการที่เกี่ยวข้องได้เสนอความต้องการของผู้สูงอายุ ไว้ดังนี้ (ลูกกุ้ง จาตเมือง, 2560)

ความต้องการของผู้สูงอายุ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการที่เป็นสากล ที่ผู้สูงอายุทั่วโลกต้องแสวงหาให้ได้มา จึงเท่ากับเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมวัฒนธรรมใดๆ ก็ตาม จากการสำรวจความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่าง ๆ กัน อาจสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุทั่วโลก ต่างมีความต้องการตรงกัน ที่จิตใจ กล่าวคือ

1.1 ผู้สูงอายุพยายามมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้ หรืออย่างน้อยก็อยู่ไปจนกว่าความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวนั้นไม่มีความหมาย หรือเมื่อถึงแก่ความตาย

1.2 ผู้สูงอายุพยายามรักษาพลังและศักยภาพทางร่างกายและทางสมอง ให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ผู้สูงอายุพยายามป้องกันและดำรงไว้ซึ่งสิทธิพิเศษที่เคยเป็นในชีวิตวัยตน เช่น ความรู้ความชำนาญ ทรัพย์สินสมบัติ เกียรติคุณ และอำนาจ

2. ความต้องการขั้นสูง คือ ความต้องการซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงง่ายอาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้าหรือระยะยาว หรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุเป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ และจะถูกปรุงแต่งโดยวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วยเป็นลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคม

ความต้องการของผู้สูงอายุ ยังสามารถแบ่งได้อีกดังนี้ (สายสวาท เกตราสุวรรณ, 2542)

1. ความต้องการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) ผู้สูงอายุ เมื่อถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยว หรือแยกตัวอยู่คนเดียว จะขาดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ รวมทั้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคลหรือองค์การสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัวดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือ

จากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์การภาครัฐรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การภาคเอกชน ทั้งที่เป็นองค์การศาสนาและองค์การที่มีใช้ศาสนาก็ได้

2. ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภทประกันสุขภาพเมื่อเข้าสู่วัยชราภาพและเลิกประกอบอาชีพแล้ว จะได้รับบำนาญชราภาพ เพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่อัตภาพในบั้นปลายของชีวิต ไม่เป็นภาระของบุตรหลานและสังคม

3. ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสดูแลเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง หรือในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หรือในการปรับปรุงวัฒนธรรม และในการรักษาสุขภาพ ทั้งทางกายและจิตใจ ให้แข็งแรงอยู่เสมอ

4. ความต้องการที่จะลดความพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง ถ้าหากครอบครัวและสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคมแล้ว จะเป็นการช่วยให้ผู้สูงอายุให้รู้จักการพึ่งตนเอง ไม่เป็นภาระแก่สังคมในบั้นปลายของชีวิต

5. ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวกลุ่มสังคมและสังคม (Sense of Belonging)

5.2 ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลภายในครอบครัวและสังคม (Sense of Importance)

5.3 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มของชุมชนและสังคม (Sense of Recognition)

5.4 ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคมและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัวและสังคมได้ (Better Relationships and Adaptation Adjustment)

5.5 ความต้องการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

6. ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นสัมผัสไม่ได้แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัว และการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี นอกจากนั้นยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัวความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในบั้นปลายชีวิต

7. ความต้องการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจ คือ ความต้องการที่จะช่วยตนเองเพื่อให้พ้นจาก

สภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ 2 และ 4 ดังกล่าวแล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 58,237 คน (เทศบาลนครนนทบุรี, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ตามพื้นที่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอ และตำบลท่าทราย ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 381 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อวัดระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี โดยพัฒนาและสร้างแบบสอบถามขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุ แบบสอบถามผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) ระหว่าง .773 -.915

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในภาคสนาม (Field Data Collection) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อวิเคราะห์ระดับตัวแปรทุกตัวแปร โดยใช้คะแนนเฉลี่ยแบ่งระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายตามระดับความต้องการ โดยใช้เกณฑ์ของ เบสต์ (Best, 1997) การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ จะใช้ค่าสถิติที (t-test) ถ้าหากเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ ต้องการ
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.53	0.70	มากที่สุด
2. ด้านการศึกษา	3.58	0.71	มาก
3. ด้านนันทนาการ	3.64	0.99	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัย	4.50	0.39	มากที่สุด
5. ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง	3.73	0.75	มาก
6. ด้านการแก้ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.91	0.33	มากที่สุด
รวม	4.14	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม ทั้ง 6 ด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และมีความต้องการอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) รองลงมาคือด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 4.53$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.58$)

ผลการเปรียบเทียบต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี กับปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมกับเพศ

ความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ชาย	165	4.21	0.72	-7.42	0.00*
	หญิง	216	4.79	0.33		
ด้านการศึกษา	ชาย	165	3.69	0.61	1.29	0.19
	หญิง	216	3.60	0.48		
ด้านนันทนาการ	ชาย	165	3.49	0.79	-2.91	0.00*
	หญิง	216	3.79	0.74		
ด้านที่อยู่อาศัย	ชาย	165	4.51	0.26	0.72	0.47
	หญิง	216	4.49	0.31		

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง	ชาย	165	3.74	0.65	-3.17	0.00*
	หญิง	216	4.01	0.53		
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	ชาย	165	4.95	0.17	0.54	0.95
	หญิง	216	4.94	0.16		
ภาพรวม	ชาย	165	4.09	0.39	-3.75	0.00*
	หญิง	216	4.26	0.25		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนทบุรี ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ส่วนอีก 3 ด้าน ได้แก่ สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคม กับอายุ

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	4	4.89	1.22	3.14	0.01*
	ภายในกลุ่ม	376	77.95	0.39		
	รวม	380	82.84			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	5.18	1.30	4.83	0.00*
	ภายในกลุ่ม	376	53.51	0.27		
	รวม	380	58.68			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	10.34	2.59	4.54	0.00*
	ภายในกลุ่ม	376	114.05	0.58		
	รวม	380	125.39			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	4	1.78	0.45	5.89	0.00*
	ภายในกลุ่ม	376	15.22	0.08		
	รวม	380	17.02			

ความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านความมั่นคงทางสังคม และการคุ้มครอง	ระหว่างกลุ่ม	4	2.98	0.74	2.05	0.09
	ภายในกลุ่ม	376	71.19	0.35		
	รวม	380	75.76			
ด้านการแก้ไขปัญหา ความยากจนและด้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	4	0.54	0.15	5.14	0.00*
	ภายในกลุ่ม	376	5.25	0.03		
	รวม	380	5.79			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	2.09	0.51	4.92	0.00*
	ภายในกลุ่ม	376	20.56	0.11		
	รวม	380	22.59			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ส่วนด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวม กับสถานภาพการสมรส

ความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	3	5.67	1.95	4.98	0.00*
	ภายในกลุ่ม	377	78.12	0.39		
	รวม	380	83.45			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.79	0.25	0.84	0.47
	ภายในกลุ่ม	377	58.53	0.29		
	รวม	380	59.64			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.16	1.41	1.75	0.16
	ภายในกลุ่ม	377	122.45	0.62		
	รวม	380	125.38			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	3	0.52	0.17	2.04	0.11
	ภายในกลุ่ม	377	17.36	0.08		

ความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
	รวม	380	17.92			
ด้านความมั่นคงทางสังคม และการคุ้มครอง	ระหว่างกลุ่ม	3	2.31	0.78	2.19	0.09
	ภายในกลุ่ม	377	72.65	0.36		
	รวม	380	74.23			
ด้านการแก้ไขปัญหา ความยากจนและด้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	3	0.33	0.14	4.21	0.01*
	ภายในกลุ่ม	377	5.68	0.25		
	รวม	380	5.91			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.09	0.37	3.64	0.01*
	ภายในกลุ่ม	377	22.45	0.12		
	รวม	380	24.51			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ส่วนด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวม กับอาชีพ

ความต้องการสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	5	22.56	4.25	13.74	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	62.58	0.31		
	รวม	380	83.26			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	6.10	1.22	4.61	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	53.25	0.26		
	รวม	380	59.86			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	5	14.36	2.74	4.91	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	111.75	0.56		
	รวม	380	125.24			

ความต้องการสวัสดิการสังคมของ	แหล่งความ					
ผู้สูงอายุ	แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	5	1.14	0.23	2.82	0.01*
	ภายในกลุ่ม	375	16.58	0.08		
	รวม	380	17.69			
ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง	ระหว่างกลุ่ม	5	9.02	1.79	5.49	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	65.48	0.33		
	รวม	380	74.34			
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	5	0.27	0.06	1.92	0.10
	ภายในกลุ่ม	375	5.56	0.03		
	รวม	380	5.81			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	5.06	1.02	11.45	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	18.74	0.09		
	รวม	380	23.25			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง ส่วนด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ความต้องการสวัสดิการสังคม ในภาพรวม กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความต้องการสวัสดิการสังคมของ	แหล่งความ					
ผู้สูงอายุ	แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	5	16.65	3.43	10.14	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	67.61	0.34		
	รวม	380	83.26			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	4.21	0.84	3.15	0.01*
	ภายในกลุ่ม	375	55.12	0.25		
	รวม	380	59.47			

ความต้องการสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุ	แหล่งความ					
	แปรปรวน	n	SS	MS	F	Sig.
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	5	5.56	1.21	1.85	0.11
	ภายในกลุ่ม	375	119.27	0.60		
	รวม	380	125.36			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	5	0.93	0.19	2.33	0.04*
	ภายในกลุ่ม	375	17.51	0.08		
	รวม	380	17.79			
ด้านความมั่นคงทางสังคม และการคุ้มครอง	ระหว่างกลุ่ม	5	2.51	0.49	1.39	0.24
	ภายในกลุ่ม	375	72.31	0.36		
	รวม	380	74.24			
ด้านการแก้ไขปัญหา ความยากจนและด้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	5	0.09	0.02	0.62	0.69
	ภายในกลุ่ม	375	5.42	0.03		
	รวม	380	5.79			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	2.36	0.47	4.69	0.00*
	ภายในกลุ่ม	375	21.38	0.10		
	รวม	380	22.56			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครอง และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ความความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงในสังคมและการคุ้มครอง และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพิศ มีสุข (2554) ที่ได้ศึกษา ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านรายได้ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการสร้างบริการ

และเครือข่ายการเกื้อหนุนและ ด้านนันทนาการ ตามลำดับ ความคิดและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล เพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ รองลงมา คือให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และต้องการให้มีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิมนวล อยู่สบาย (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการ ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านรายได้ และด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ สถานภาพสมรส และรายได้ ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนอายุ การศึกษา และลักษณะที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย ควรปรับปรุงให้โดยเพิ่มช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุเมื่อไปรับการรักษาที่สถานพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี และบริการพาหนะรับ-ส่ง ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
2. ด้านการศึกษา มีควรให้ความรู้และฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสม หน่วยงานบริการให้การศึกษาเคลื่อนที่ในชุมชน และความรู้ที่เหมาะสมและที่จำเป็นด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้
3. ด้านนันทนาการ ควรจัดกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ ศูนย์บริการผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน และสถานที่หรือสวนสาธารณะ สนามกีฬา ที่พักผ่อน เหมาะสมและปลอดภัย
4. ด้านที่อยู่อาศัย ควรซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่ยากไร้ขาดแคลน จัดสถานสงเคราะห์ให้ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และจัดหาหรือประสานหน่วยงานเพื่อให้บริการเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย
5. ด้านความมั่นคงในสังคมและการคุ้มครอง ควรมีชมรมฌาปนกิจสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ และการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ต้องจัดสวัสดิการสังคม และสนับสนุนอาชีพเสริมให้ผู้สูงอายุมีความถนัดและมีรายได้เลี้ยงชีพเพิ่ม

เอกสารอ้างอิง

เกษม แก่นบุญ. (2552). *แนวทางในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองบอน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด* (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เทศบาลนครนนทบุรี. (2562). *นครนนทบุรี: เมืองเพื่อผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรี*. นนทบุรี: เทศบาลนครนนทบุรี.
- เทศบาลนครนนทบุรี. (2563). *พื้นที่ประชากร และจำนวนบ้านในเขตเทศบาลนครนนทบุรี*. ค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.nakornnont.go.th/content/general>
- นันทกานต์ แสงพิทักษ์. (2555). *ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแสมสาร จังหวัดชลบุรี*. (การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิมมวล อยู่สบาย. (2554). *ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลูกกัญ จาดเมือง. (2560). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา อำเภอกะส่าโรง จังหวัดสุโขทัย* (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- ศุภวจิ ภาชิตานนท์. (2560). *การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเขตบางแค* (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพิศ มีสุข. (2554). *การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์*. ในการประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 23. วันที่ 23 - 24 ธันวาคม 2554. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- สายสวาท เกตราสุวรรณ. (2542). *ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). *วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ: นิชนแอตเวอร์ไทยซิงกรุ๊ป.
- Best, J. W. (1997). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.